

PRŮVODCE BÍTEŠSKEM

SWAZEK V

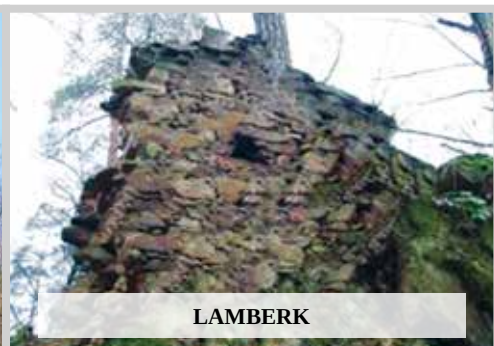
NA KOLECH VZHŮRU K HRADŮM

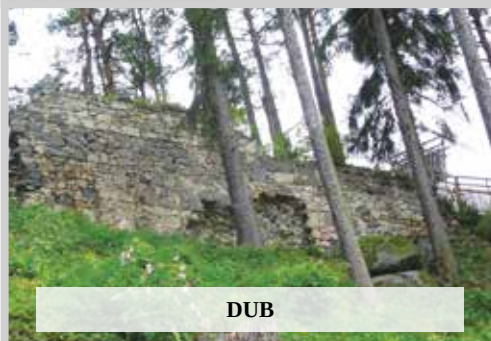
VÝBĚR HRADŮ K VÝLETŮM

LEVNOV (KETKOVÁK)

LAMBERK

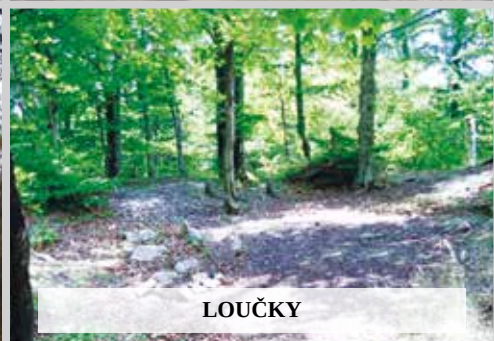
DUB

MITROV

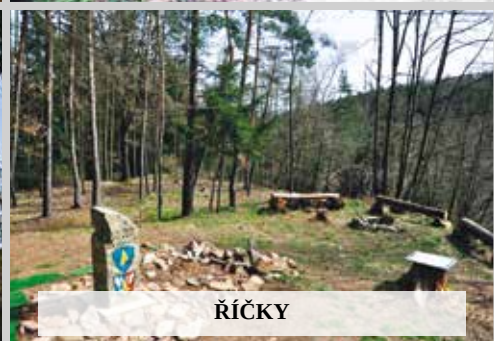
VÍCKOV

LOUČKY

VEVEŘÍ

ŘÍČKY

ÚVODEM

Rekapitulace Průvodců Bítešskem

V příloze Zpravodaje dostává čtenář V. svazek Průvodce Bítešskem, věnovaný výletům na kole k hradům. Přehled doposud vydaných Průvodců:

Svazek I : Naučná stezka Svatá hora (květen 2013)

Svazek II : Na kolech za smírčími kameny (listopad 2013)

Svazek III : Na kolech vzhůru k pramenům (prosinec 2014)

Svazek IV : Na kolech vzhůru k rozhlednám (listopad 2015)

Svazek V : Na kolech vzhůru k hradům (vychází nyní – listopad 2016)

O čem je tento Průvodce?

Je věnován výletům na kole k hradům, k místům, kde stávaly a kde dnes najdeme často jen stopy zdiva nebo jen terénní reliéf dává tušit lidskou rukou vytvořené příkopy, valy apod. Toulky do minulosti vždy lákaly. Zájezdů k zachovalým, většinou restaurovaným hradům a zámkům jsme všichni absolvovali hodně. Výlety k místům, kde stávaly hrady s bohatou minulostí a kde nacházíme už jen nepatrné zbytky, unikají naší pozornosti. A je to škoda. I ony byly často významnou součástí našich dějin a právě z nich pocházely i slavné rody a dokonce i králové. O všech těchto místech se najde hodně informací a fotografií na internetu.

K hradům nejlépe na kole

Nejvhodnějším prostředkem na výlety k hradům je kolo, z více důvodů:

- na kole dojedeme téměř k většině hradů
- kolo umožňuje zastavit se i u dalších zajímavostí na cestách
- výlety s přáteli, možnost sdílet si zajímavé prožitky a informace, nová přátelství
- uděláme něco pro tělesnou kondici
- a nic nás to nestojí

Tož sedlejme

Nevím už, kde a kdy jsem to četl nebo slyšel. Ptal se jeden novinář našeho významného historika, jak by reagoval náš první prezident T.G. Masaryk na zprávu, že nás spojenci v Mnichově zradili.

„Tož sedlejme“, by prý byla jeho odpověď. Co se dalo čekat od pana Masaryka, který celý svůj život zasvětil obnově naší státnosti, po 400 letech. My starší si dobře pamatujeme jeho fotografii na koni s legionářskou čapkou, už v pokročilém věku.

Tož sedlejme, či sedejme na kola a vyjeďme za krásami naší země, udělejme tak i něco pro naši kondici. Nepolykejme jen kilometry, ale najděme si i čas na krásné chvílky, kdy příjemně unaveni se posadíme v lese na prosluněné mýtince na vonící pokácené kmeny a pozorujeme u našich nohou mravenečka, jak smyslu- plně usiluje o přežití na naší Zemi.

Tož přejí vám nezapomenutelné zážitky na vašich výletech na kolech a hlavně šťastné návraty domů.

Karel Smolík

SEZNAM HRADŮ NA BÍTEŠSKU

Jednoduché. Vzal jsem běžnou turistickou mapu 1 : 50 000, zapíchnul kružítko do Velké Bíteše a opsal kružnici o poloměru 20 km. To představuje možnosti jednodenních výletů na kole, tam i zpět, př. 50 km. To i netrénovaný cyklista zvládne. Ve vymezeném kruhu jsem spočítal značky hradů.

Ale problém. Co s těmi malými hrádky, např. u Tasova, v Pánově atd., které na mapě jsou také označeny jako hrady. Jsou také místa, kde jsou dnes zámky, ale v minulosti zde stávaly také hrady, např. ve Velkém Meziříčí, v Náměšti nad Oslavou. Udělat přesný seznam hradů snad ani není možné, z více důvodů.

Takže, vážení čtenáři, nereklamujte absenci nějakého hradu V seznamu ty malé neuvádím a zámky jsem také vynechal. Když hrad, tak hrad tak, jak si ho většina z nás představuje. I tak těch hradů zbylo pořád ještě dost, celkem 25.

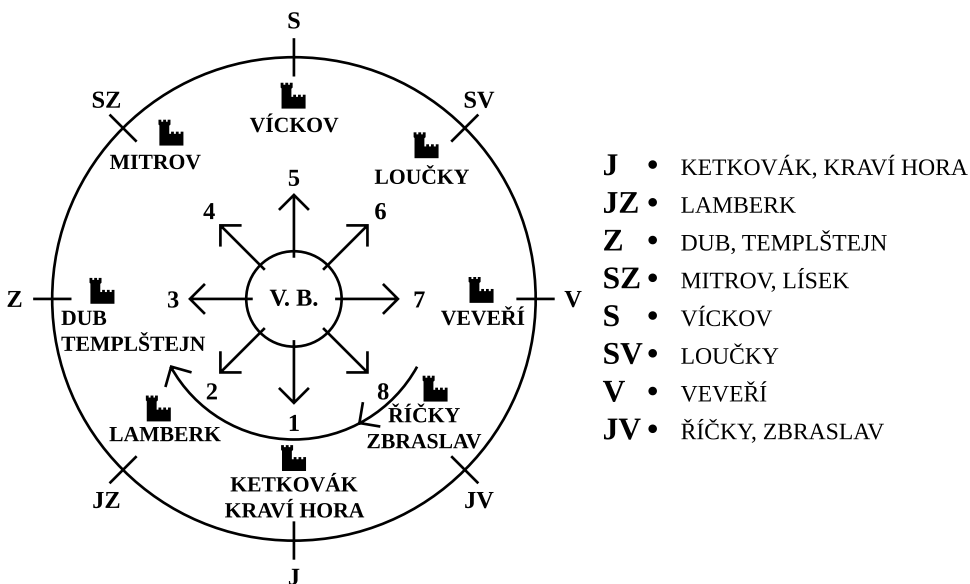
P.č.	Hrad	U řeky, říčky	Blízká obec	Stav	km př.
1	Templštejn	Jihlava	Dukovany	více stěn	65 km
2	Rabštejn	Nádrž Mohelno	Mohelno	stopy zdiva	65 km
3	Čalonice	Dalešická př.	Dalešice	zbytek stěny	70 km
4	Kufštejn	Dalešická př.	Hartvíkovice	stopy zdiva	60 km
5	Holoubek	Dalešická př.	Valeč	zbytek stěny	70 km
6	Kozlov	Dalešická př.	Kozlany	zbytek stěny	65 km
7	Senorady	Oslava	Senorady	terén. stopy	60 km
8	Levnov (Ketkovák)	Oslava	Ketkovice	stopy zdiva	50 km
9	Kraví hora	Oslava	Kuroslepy	zbytek stěny	55 km
10	Lamberk	Oslava	Březník	stopy zdiva	50 km
11	Sedlecký hrad	Oslava	Sedlec	zbytek stěny	60 km
12	Zňátky	Oslava	Zňátky	terén. stopy	40 km
13	Dub	Oslava	Tasov	zbytek stěny	45 km
14	Templštejn	Oslava	Dolní Heřmanice	zbytek stěny	50 km
15	Zbraslav	Bílá voda	Zbraslav	terén. stopy	35 km
16	Říčky	Říčanský potok	Říčany	terén. stopy	35 km
17	Loučky	Loučka	Dolní Loučky	stopy zdiva	45 km
18	Újezd	Loučka	Újezd u Tišnova	terén. stopy	50 km
19	Rysov	Loučka	Skryje	terén. stopy	50 km
20	Košíkov	Loučka	Skryje	stopy zdiva	50 km
21	Víckov	Loučka	Víckov	více stěn	45 km
22	Mitrov	Loučka	Strážek	více stěn	45 km
23	Lísek	Bukovský potok	Bukov	více stěn	55 km
24	Valy	Rybník Kaňovec	Bobrová	terén. stopy	65 km
25	Veveří	Brněnská př.	Veverská Bítýška	hrad	65 km

JAK JSEM VYBÍRAL HRADY K VÝLETŮM

Přiznám se, že na většině hradů toho moc nevidíme, někde něco, jinde vůbec nic, jen terénní reliéf dává tušit, že se zde lidská ruka snažila terén upravit pro lepší bezpečnost hradu.

Také se hned přiznám k tomu, že výlety cílené k hradům jsou tak trochu vábničkou, vydat se na kole na výlet nejen k hradům, ale i za poznáním jiných, možná zajímavějších míst a také něco udělat pro svoji kondici. Ať vyjedeme z Bíteše kterýmkoliv směrem, potkáme hodně zajímavostí – příroda, památky, stavby, ale také hospůdky, zajímaví lidé v historii, ale také v současnosti.

Výlety na kole jsem nasměroval na všechny světové strany. S hradů tak nastal trochu problém, na jedné světové straně je jich namačkáno, v jiném směru je těžko hledáme, ale zase jsou tam jiná zajímavá místa. Výlety začínám na jihu a postupuji ve směru hodinových ručiček, osm světových stran, osm výletů. Někde v určitém směru se dají stihnout i dva hradů. A jak to dopadlo, vidíte na obrázku.

A zbylo také trochu místa pro vaše poznámky:

DO MÍST TRAMPSKÝCH PÍSNÍ A OHŇŮ HRADY KRAVÍ HORA A LEVNOV (KETKOVÁK)

Oblast:

Kde říčka Chvojnice ústí do řeky Oslavy, to je oblast s bohatou tramskou tradicí. Zde si dovoluji citovat řádky z knihy Jiřího Lysáka, Pooslaví a Pojihlaví.

„Malebné a romantické údolí Ketkováku se stalo kolébkou trampingu na řece Oslavě a Chvojnici. Tramské hnutí zde trvale zakotvilo a bylo zdrojem kamarádství, pokroku, tramských písní, vztahu k přírodě a zemi. Vyrostla zde řada kvalitních zpěváků a skupin, kytaristů, textařů a skladatelů tramských písní“.

Určitě až tudy pojedete, ovane vás nostalgie starých časů, vzpomenete na známé tramské písně a budete-li mít štěstí, je tam tramská hospůdka, kde můžete při občerstvení i něco zaslechnout. Na protilehlých kopcích, nad soutokem Chvojnice a Oslavy jsou hrady Kraví hora a Levnov. Pěkrásný je výhled od hradu Levnova do údolí Oslavy, nepospíchejte a kochejte se.

Historie hradů:

K hradu Kraví hora je nejlépe přijet od Kuroslap, kolem hájenky Sedlačka, kde hospodaří náboženská organizace Božího hrobu... Zachovala se půlkruhová zeď válcové věže a hradní příkop. První písemná zmínka o hradu je z r. 1367. Často na něm pobýval vl. 1406 – 1499 u staršího druhu, v mládí Jan Žižka z Trocnova. V r. 1437 se uvádí hrad jako pustý.

Název hradu Levnov je novější, užívanější je název Ketkovák. Poslední archeologické výzkumy zjistily, že na hradě sídlili pánové z Levnova. Hrad byl mohutný, ale kromě podpůrných zdí se z něj nic nezachovalo. V r. 1442 se uvádí již jako pustý.

Zajímavosti na cestě:

- smírčí kamen 1 km za Bíteší na Jindřichov
- před Běliznou Poslední vlk v r. 1861
- rybník Bělizna, hezké relaxační msto, koupání
- Kralická obora s hájenkou a krásnými stromy
- Kralice, muzeum Kralické bible, Kralická tvrz
- hájenka Sedlačka s náboženskou sektou
- hrady Kraví hora a Levnov, údolí Oslavy
- vodní nádrž Chvojnice
- Hluboké, nejmenší hřbitov v ČR, občerstvení
- Košíkov, 2 smírčí kamey u kostela

Doporučená cesta:

V. B. – Jindřichov – Bělizna – Jinošov – Kralická obora – Kralice – Březník – Kuroslapy – hrad Kraví hora – Oslava – hrad Ketkovák – Ketkovice – Rapotice – Lesní Jakobov – přehrada Chvojnice – Huboké – Krokocín – po loukách do Košíkova – V. B.

PO STOPÁCH JANA ŽIŽKY Z TROCNOVA HRAD LAMBERK

Oblast:

Cesta na jih, na Náměštsko, je lákavým cílem pro cyklisty. Je to oblast, přitahující krásou přírody, kde dvě řeky, Jihlava a Oslava, vymodelovaly kouzelná hluboká lesnatá údolí s množstvím skalnatých stěn, na kterých se nachází nespočet hradů. Je to oblast, kde se nachází ve větším množství lidská díla, jak z minulosti zásluhou především rodu Haukvitzů, ale i velká díla současnosti, jaderná elektrárna Dukovany, Dalešická přehrada a letiště u Sedlece. Jako dobrého průvodce Pooslavím a Pojihlavím doporučuji knihu Jiřího Lysáka, znalce této oblasti, bývalého učitele v Březníku. Jeho syn v současné době provozuje relaxační středisko Lamberk poblíž hradu.

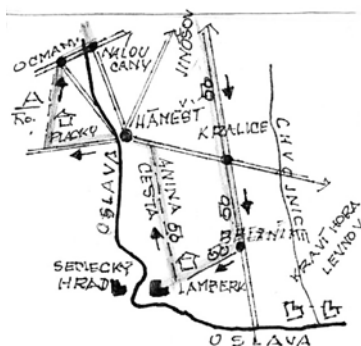
Historie hradu:

Hrad postavil ve 14. stol. Jaromír z Knínic. Jeho syn, Jan Sokol z Lamberka, byl smělym válečníkem, sloužícím střídavě různým vládcům. Hrad Lamberk byl základnou jeho vojenských rot. V jeho družině získával zkušenosti i jeho mladší druh Jan Žižka z Trocnova, který na hradě Lamberk často pobýval. Společně se zúčastnili i významné bitvy u Grünwaldu v r. 1410, kde polský král zvítězil nad řádem německých rytířů. V r. 1453 se uvádí hrad již jako pustý. Na místě najdeme zbytky zdiva s pomníčkem. Cesta k hradu odbočuje neznačeným chodníkem z červené značky asi 15 minut dolů k Oslavě. Nejlépe se poptat v táboře Lamberk.

Proti hradu Lamberk na protějším břehu Oslavy se nachází Sedlecký hrad, který zbudoval benediktinský klášter v Třebíči na ochranu svých držav v blízkém okolí. V r. 1556 se uvádí již jako pustý.

Zajímavosti na cestě:

- pomníček Posledního vlka před Běliznou
- rybník Bělizna, relaxační místo, koupání
- Jinošovská obora se zámek Šenvald a stavbami
- Náměštská obora u Kralic s hájenkou
- Kralice, Muzeum Kralické bible, Kralická tvrz
- rekreační středisko Lamberk, občerstvení
- hrad Lamberk s výhledem na Sedlecký hrad
- Anina cesta s alejí dubů, buků, jasanů a javorů
- Náměš' nad Oslavou, více zajímavostí
- Ocmanická rozhledna
- Jasinka se 16 brody do Jasenice

Doporučená cesta:

V. B. – Jindřichov – Bělizna – Jinošov – přes obory u Jinošova a před Kralicemi - Kralice – Březník – po modré k rekr. táboru Lamberk – hrad Lamberk – Aninou cestou do Náměště – Placký dvůr – Ocmanická rozhledna - Ocmanice – Naloučany – podél Jasinky přes 16 brodů do Jasenice – Jestřábí

K NAŠIM NEJBLIŽŠÍM HRADŮM HRADY DUB A TEMPLŠTEJN

Oblast:

Naši nejbližší většinou řekou je Oslava. Hlavně její poslední část od Velkého Meziříčí až po její konec v Ivančicích, kde se vlévá do řeky Jihlava, je romantická. Typické mohutné zaoblené žulové balvany v řece a na strmých stránkách s krásnými výhledy, mlýny, hrady, zámky a další zajímavosti. Těch hradů je hodně: Templštejn, Dub, Sedlecký hrad, Lamberk, Kraví hora a Levnov. My Bítešáci to máme nejbliž k hradu Dub u Tasova a Templštejn u Dolních Heřmanic. Řeka Oslava je poznamenána také smutnými událostmi. Do jejích vod padlo 7. května 1945 ve Velkém Meziříčí 41 zavražděných občanů, 14 dalších jich padlo do nedaleké říčky Balinky. Pod Vlčím kopcem je pomník 6 anglických vojáků, kteří zde v r. 1996 zahynuli při společném cvičení s posádkou na blízkém letišti.

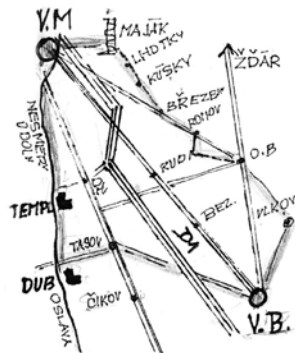
Historie hradů:

Hrad Dub, nazývaný také jako Tasov nebo Tassenberg. Dostaneme se k němu od řeky Oslavy z místa, kde se nachází zrestaurovaný mlýn asi 1 km od Panského mlýnu u mostu přes Oslavu. V současné době je hrad na soukromém ohrazeném pozemku. Majitel umožnil přístup k hradu přes plot po žebříčku, vzdálenost 5 minut. Zachovaly se zbytky hradeb, brány a obvod stěn Založen byl ve 13. stol. pány z Lomnice a Meziříčí, v r. 1550 se uvádí již jako pustý.

Hrad Templštejn se v písemných pramenech nevyskytuje. Označení Templštejn je lidové a není ničím podložené. Dochovalo se poměrně velké torzo hranolové věže. Pravděpodobně se jednalo o strážní hrádek na ochranu okolních zemědělských usedlostí. K hradu se dostaneme buď od řeky Oslavy strmou strání asi 400 m, nebo z Dolních Heřmanic asi 1,5 km.

Zajímavosti na cestě:

- náves v O. Bítýšce s plastikou žaby, kostel sv. Jakuba
- Ronov, kaple sv. Ant. Paduánského, nástěnné malby
- Fajtův kopec s rozhlednou Maják
- Velké Meziříčí, více zajímavostí
- Oslava, pomník zavražděných občanů z II. sv. války
- Oslava, Nesměřské údolí, Hamžův mlýn, techn. pam.
- hrady Templštejn a Dub
- Tasov, kostel sv. Petra a Pavla, lavice z r. 1680
- u kostela hrob básníka Jakuba Demla
- Demlova vila od architekta B. Fuchse
- u Tasova gotická tvrz Hrádek

Doporučená cesta:

V. B. – Vlkov – Osová Bítýška – Třídvorský rybník – Ronov – Březeč – Kúsky – Lhotky – Fajtův kopec – Velké Meziříčí – Oslava – Nesměřské údolí – Tasov – Holubí Zhoř – V. B.

HRADY NA SEVEROZÁPADĚ VE STÍNU PERNŠTEJNŮ

HRADY MITROV A LÍSEK

Oblast:

Cesty na severozápad v nás často vyvolávají příchuť něčeho neznámého, tajemného, provokující k jejich vykonání. Časté téma dobrodružné literatury. Nejinak je tomu i u našich výletů na severozápad, nebudeme zklamáni. Krásná příroda s rozsáhlými lesy, loukami, spousta rybníků, romantická údolí Libochovky a Loučky, četné staré aleje u cest, ale i stavby z minulosti, hrady, zámky, dvory, kostely, kapličky, pomníky. Budeme projíždět upravenými vesnicemi s opravenými domy, zvoničkami, návsemi, přibývá sportovišť, dětských hřišť, rybníků, cyklostezek atd.

Hrady jsou soustředěny hlavně na řece Loučce. Mezi Strážkem a Tišnovem jich je 6: Mitrov, Víckov, Košíkov, Rysov, Újezd a Loučka. Pro náš výlet jsem vybral hrady Mitrov s blízkým restaurovaným zámek stejného jména, s anglickým parkem a nedaleký strážný hrad Lísek, jeden z nejstarších hradů na Moravě.

Historie hradů:

Hrad Mitrov, nazývaný také Podmitrov, byl vystavěn v r. 1280 nad řekou Loučkou nedaleko Strážku. V r. 1588 se uvádí již jako pustý. Majitelů se vystřídal hodně, až skončil u Pernštejnů. Z hradu zbylo více kamenných zdí. Asi 1 km od hradu je restaurovaný zámek stejného jména s anglickým parkem, je využíván jako Domov důchodců.

Strážný hrad Lísek, nazývaný také jako Bukovec nebo Lejsek, se nachází mezi obcemi Bukov a Strátež, asi 2 km od hradu Mitrov. První písemná zmínka je už z r. 1285, v r. 1564 se uvádí již jako pustý. Majitelů se vystřídal také hodně, až skončil také u Pernštejnů. Zbytků z hradu se zachovalo poměrně hodně.

Zajímavosti na cestě:

- zámek Osová s kapličkou a studánkou
- údolí Libochovky od Jeřábkovy mlýnu k Meziboří
- rekreační objekt Podmitrov s občerstvením
- hrad a zámek Mitrov s anglickým parkem
- hrad Lísek, 1,5 km západně od obce Bukov
- Trenckova rokle s vodopády, výstup s lany k chatce
- Žďárec, hrob básničky Anny Pammrové
- u odbočky na Rojetín smírčí kamen a křížová cesta

Doporučená cesta:

V.B. – Osová – Vidonín – Jeřábkův mlýn – údolí Libochovky
– Meziboří – Krčma – Podmitrov – hrad Mitrov se zámek
– Bukov – hrad Bukov – Strátež – Drahonín – Trenckova rokle – Víckov – Žďárec – Rojetín – Níhov – Křižínkov – V.B.

NEDALEKO ROKLE, KDE SE UKRÝVAL PLUKOVNÍK PANDURŮ, BARON TRENCK HRAD VÍCKOV

Oblast:

Povodí Loučky v blízkosti hradu Víckov je romantické, s divokou vodou, se skalnatými útesy, s rozsáhlými lesy, které si zvolil za svůj úkryt i zbojník, plukovník pandurů, baron Trenck, uložený v přístupné rakvi v Kapucínské hrobce v Brně. Tato oblast není od Bíteše daleko a nemůžeme ji vynechat. Je to i oblast, kde dlouho pobývala sama v lesích na samotě básnička a filosofka Anna Pammrová, přítelkyně básníka Otokara Březiny, pochovaná na hřbitově ve Žďárci. Loučka od Strážku až do Tišnova je pro kolaře lákavou výzvou. Dá se na kole projet po červené turistické značce, musíme ale zdolat několik brodů, často i vedle kola nebo i s kolem na rameni. Odměnou nám bude 6 hradů, několik mlýnů, množství chat, rekreační objekty včetně Havlova, letního sídla rodiny prezidenta Havla, kde často pobývaly známé osobnosti uměleckého pražského světa, zajímavé stavby od známého architekta B. Fuchse ve Skryjích a jako třešničku na dortu to zakončíme v Předklášteří u Brány nebes – Porta Coeli.

Historie hradu:

Hrad Víckov se nachází na skalnatém ostrohu nad Loučkou u Vícovského potoka, asi 1 km západně od obce Víckov. V současné době se zřícenina hradu nachází na ohrazeném soukromém pozemku, přístup k hradu je nutno řešit podle situace. První písemná zmínka je z r. 1340, koncem 15. stol. se uvádí již jako pustý. Majitelů se zde vystříдалo několik, až nakonec také skončil u mocných a bohatých Pernštejnů. Zachovaly se zbytky paláce a několik míst se základovým zdívem, příkopy. Přístup k hradu je možný pohodlně buď od obce Víckov, nebo po náročné strmé turistické stezce od Loučky.

Zajímavosti na cestě:

- zámek Osová s kapličkou a studánkou
- hrad Víckov, výhledy do údolí Loučky
- Havlov, bývalé letní sídlo rodiny prezidenta Havla
- domek Pammrové u Havlova, poblíž studánka
- Žďárec, hrob Anny Pammrové na hřbitově
- údolí Libochovky s „orlím hnízdem-chatka“
- Kutiny, kovbojská hospoda U Bizona, občerstvení
- studánka sv. Jiljí s plastikou, u cesty do Níhova
- smírčí kamen u odbočky do Rojetína, křížová cesta

Doporučená cesta:

V. B. – Osová – Rozseč – Vidonín – Jeřábkův mlýn – Vratislávka – Víckov – hrad Víckov – Víckov – Havlov – Žďárec – podél Libochovky do Kutin – Lubné – Níhova – Křížinkov – V. B.

POSLEDNÍ HRAD NA KONCI ŘEKY LOUČKY HRAD LOUČKY

Oblast:

Opravdu poslední? Úplně na konci Loučky, na kopci Čepička, nad klášterem Předklášteří se na některých mapách uvádí hrad stejného jména, který nikdy nebyl stálým panským sídlem. Jsou tam zbytky příkopů a valů. Byl postaven až koncem 15. stol., v době, kdy svůj život končila už většina hradů. Vybudovali jej Pernštejnové jako opevnění na ochranu klášterního panství, které zabrali po vydrancování husity.

U Tišnova se začíná zvedat naše Vysočina. N.v. řeky Svratky v Tišnově je 250 m, n. v. Velké Bíteše je 480 m. Převýšení 230 m. To cyklisté z Bíteše dobře vědí. Tam se nemusí téměř šlápnout, zpět je to dřina. Tišnovsko se nedá vynechat: hrad Loučky, cisterciácký klášter v Předklášteří z r. 1240, se známou Bránou nebes – Porta-coeli, krasový kopec Květnice s výhledy, rozhledna Klucanina a navíc, podél potoka Bezének, 6 km po balené cyklostezce po rovině a jsme v Lomnici: zámek, u kostela mohutný morový sloup z r. 1706, židovské ghetto se synagogou a židovským hřbitovem. A je toho na Tišnovsku ještě více.

Historie hradu:

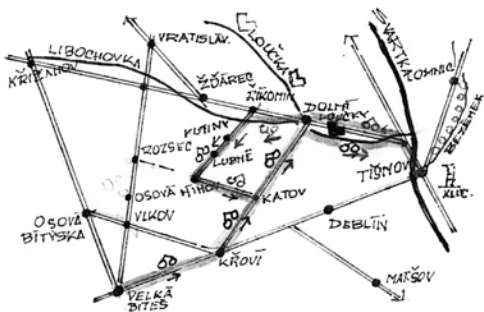
Hrad Loučky stával na úzkém skalnatém ostrohu, obtékaném ze tří stran Loučkou. Přístup k němu je strmým výstupem, asi 20 minut – od řeky, od odpočívadla s informační tabulí. Hrad zbudovali pánové z Deblína, vystřídal se zde více majitelů. Byl pobořen husity a úplně zničen za česko-uherských válek koncem 15. stol. Zachovaly se zbytky příkopů a fragmenty zdiva.

Zajímavosti na cestě:

- Dolní Loučky: ž.b. most, největší v ČR, 1953, hrad Loučky, smírčí kamen u kostela
- Předklášteří, klášter z r 1240, Brána nebes- Porta-coeli
- Tišnov: Květnice, bar. radnice, mor. sloup, rozhledna
- Lomnice: zámek, mor. sloup, žid. ghetto se synagogou
- Kutiny: kovbojská hospoda, kaňon potoka Haldy se stopami výroby letadel za války
- Lubné: studánka sv. Jiljí, styl. kříž. cesta za odbočkou na Rojetín

Doporučená cesta:

V. B. – Katov – Dolní Loučky – hrad Loučky – Mezihoří – Předklášteří – Tišnov – Lomnice – Tišnov – Dolní Loučky – hrad Loučky – rozcestí Chytálky a dál varianty s různou obtížností: lehká po silnici do Katova, střední lesní cestou podél Blahoňovky do Katova, obtížná na Chytálky a přes 5 brodů do Kutin, nebo do Kutin se stoupáním po silnici

MÁ DEVĚT VĚŽÍ, KDO NEVĚŘÍ, AŽ TAM BĚŽÍ HRAD VEVEŘÍ

Oblast:

Výlet do oblasti hradu Veverčí se nedá vynechat. Na cestě tam i zpět je hodně zajímavých míst, které nám umožní výlet na kole zhlédnout. Stručně, co můžeme na výletě všechno vidět:

- Ostrovačice, Památník Pohádky máje a spisovatelů bratrů Mrštíků na obecním úřadě
- Podkomorská myslivna se sochou Helenky z románu Pohádka máje
- Helenčina a Ríšova studánka s pitnou vodou, odpočinková místa
- hrad Veverčí s kostelíkem Panny Marie před hradem
- Veverská Bítýška, občerstvení, možná prohlídka restaurovaného Jarošova mlýna
- romantické údolí Bílého potoka, Hálův mlýn, Šmelcovna, občerstvení na obou místech

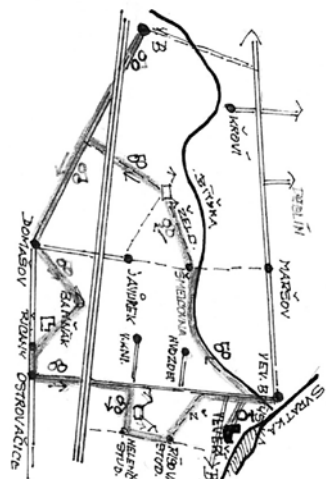
Historie hradu Veverčí

Hrad Veverčí patří mezi nejzrosáhlejší a nejstarší hrady v ČR. Založen byl v r. 1059 na místě původního hradiště. V minulosti byl několikrát přestavěn a vystřídal se zde více majitelů. Od r. 1925 je vlastním státem a je veřejnosti přístupný.

Před hradem je restaurovaný románský kostelík Panny Marie z konce 12. stol. Je známý tím, že odtud pochází obraz Madony veverské ze 14. století, připisovaný Mistru Vyšebrodskému, který nedávno musela NG v Praze v rámci restituce vrátit veverské farnosti. V r. 1837 u kostelíku nechal švédský král Gustav Vasa pohřbit svého otce a vnuka. Později byly jejich ostatky převezeny do Švédska. Na hradě Veverčí několikrát pobýval u svého přítele pozdější anglický ministerský předseda Winston Churchill, byl zde i v r. 1908 na svatební cestě.

Doporučená cesta:

V. B. – po silnici do Ostrovačic – 2 km směr Veverská Bítýška – vpravo na Podkomorskou myslivnu – 2 km po žluté na cyklo 5005 – Helenčina studánka – Ríšova studánka – po žluté na silnici 386 – hrad Veverčí – Veverská Bítýška – Bílý potok – Hálův mlýn – Šmelcovna – V. B.

STOPY JEJICH SLÁVY SMYL ČAS HRADY ŘÍČKY A ZBRASLAV

Oblast:

Váhal jsem, jestli k těmto hradům, spíše hrádkům, také zajet. Opravdu tam toho moc k vidění už není. Jen terénní reliéf dává tušit, že zde zasáhla v dějinách lidská ruka Ale i tato místa mohou být zajímavá díky předkům pozdějších králů. Na cestě jsou i zajímavá místa:

- rybník Bahňák, přírodní koupání s občerstvením
- hrad Říčky v romantickém údolí potoka Říčka
- Říčany, hezké přírodní koupaliště s travnatou pláží a občerstvením
- Rosice, hrad přestavěný na zámek, částečně přístupný, křížová cesta s alejí
- podél Bobravy Mariánské údolí, s odbočkou podél potoka Bílá voda k hradu Zbraslav
- Chvojnická přehrada, Hluboké s nejmenším hřbitovem v ČR, místní Svatojakubské pivo

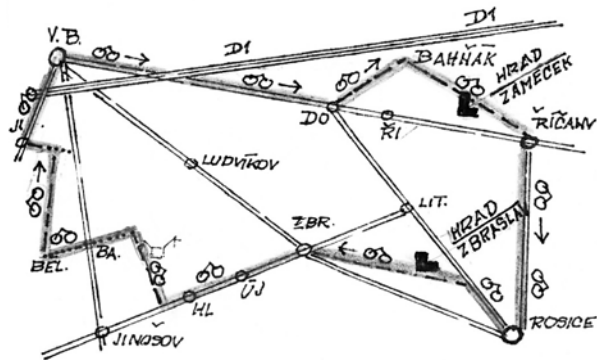
Historie hradů:

Hrad Říčky, místo nazývané také Na Zámečku, se nachází 1,5 km od Říčan proti proudu potoka Říčka. Moc zpráv o hradě není, i když se jedná o jedno z nejstarších sídel nižší šlechty. Na místě nalezneme jen reliéf hradních příkopů a neobvykle více kamení. Místo bylo osídleno jen krátce ve 13. století. Rodové prameny ze 13. století se zmiňují o bratřech Karlovi, Benešovi a Ladislavovi z Říčan, další jména spojená s hrádkem se již v pramenech nevyskytují.

Hrad Zbraslav na mapách bývá uváděn pod názvy Hradisko, Hrádek, místní zde říkají také Na Zámku. Hrad se nachází 1,5 km JV od obce Zbraslav, nad soutokem potoků Bílá voda a Žlebu. Místní badatelé zde v minulosti kopali a našli střepy z nádob a hroty šípů. V písemných pramenech o hradě Zbraslav nic není, ale rodové prameny ze 13. století uvádějí Heralda ze Zbraslavi, z jehož rodu v pozdějších generacích pocházel i český král Jiřík z Poděbrad.

Doporučená cesta:

V. B. – Domašov – rybník Bahňák – údolím potoka Říčka na hrad Říčky – Říčany – Mariánské údolí – hrad Zbraslav – Březina Chvojnická přehrada – Hluboké – Jinošov – Bělizna – Jindřichov

ZÁVĚREM

Čtenářům, kteří dospěli až k tomuto závěru, naskočily určitě v hlavě další otázky. Do některých se pokusím trefit a odpovědět na ně, co jsem zjistil na internetu.

Hrady za plotem

I to se může stát. Každý pozemek někdo vlastní – stát, obec, podnik, občan. Snadno se to dá vyhledat na internetu. Takže někdy skončíme u plotu s nápisem „soukromý pozemek“ (hrady Víckov, Dub). Co poradit. Je-li majitel přítomen, určitě ho požádáme o svolení vstoupit na jeho pozemek. Ve většině případů se vám stane majitel ochotným průvodcem se zajímavými informacemi. Pokud majitele nezastihnete a je-li vstup nezajištěný, rozhodněte se podle situace, v opačném případě dál cesta nevede.

Kolik hradů, tvrzí a zámků v našem státě je?

Hodně. V evropském měřítku jsme možná v těchto památkách nejbohatší zemí. Snah po inventarizaci bylo hodně, z velkého množství na internetu uvádím dvě:

- v letech 1880 až 1927 vyšlo patnáctisvazkové dílo, které obsahuje 2955 položek hradů, zámků a tvrzí v Čechách a na Moravě
- z turistického hlediska jsou zajímavé hlavně dvě publikace z let 1986 a 1987: Hrady, zámky a tvrze v Čechách, je zde uvedeno 1400 položek a Hrady, zámky a tvrze na Moravě, zde je uvedeno 700 položek

Historie a současnost hradů

Časové období hradů se odehrává mezi 12. a 16. stoletím, 500 let. Podoba hradů se vyvíjela tak, jak se vyvíjela společnost, hospodářství, vojenská technika, ale i módní vlivy, stavební slohy atd. Skutečností je, že koncem 16. století se většina hradů uvádí jako pusté. Výjimky ale jsou. Některé jsou restaurovány do původní podoby, některé byly přestavěny na zámky, z nichž některé jsou i modernizovány a obydleny.

Hlavně v 17. století bylo hodně hradů rozbořeno, protože se stávaly často místem loupeživých rytířů, své udělaly přírodní vlivy, materiál z hradů byl rozebírán pro jiné stavby. V současné době nacházíme na místech hradů většinou větší nebo menší zbytky zdiva, někde již nic a jen terénní reliéf dává tušit dřívější příkopy a valy. Díky památkářům, ale i obětavcům amatérům jsou tyto památky naší minulosti zachraňovány.

Několik zajímavostí

Hrad Kozlov na Dalešické přehradě. V průběhu dne je buď na ostrově, nebo poloostrově. Přehrada je přečerpávací, v průběhu dne její hladina kolísá až o dva metry. Taková menší obdoba katedrály Sant Michel v Normandii, tam ale příliv dělá až 12 m. V našem programu výlet na hrad Kozlov není, je obtížně dostupný, ale věřím, že právě teď už se někteří odvážlivci rozhodují, že si tam zajedou. Tak plavky s sebou.

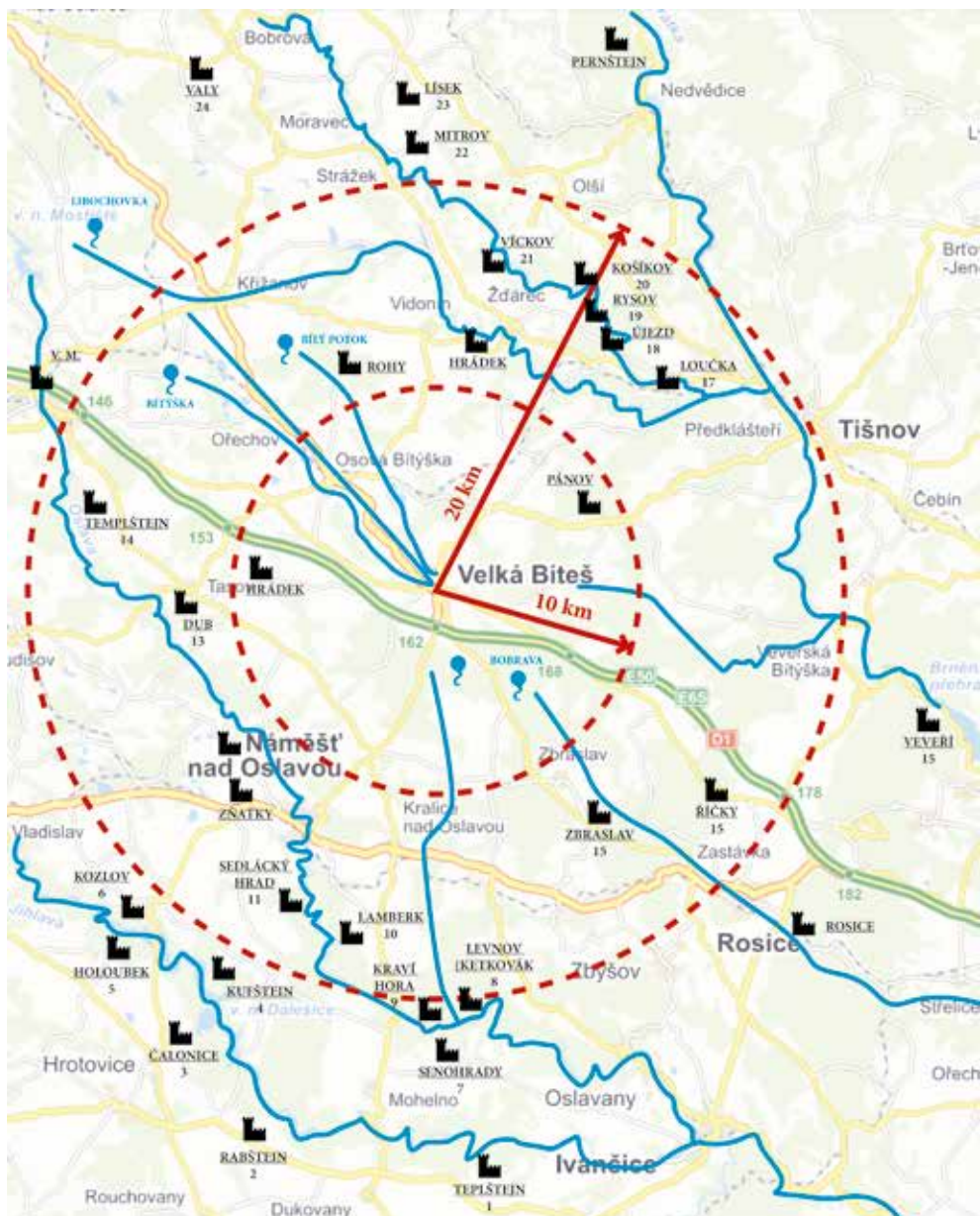
V průvodci se uvádí také dva hrady Templštejny, na řekách Jihlava a Oslava. Nedá mně to, abych nepřipomněl jejich tajemnost a tragický osud. Když jsem těmito hrady procházel, vždy mně připadlo na mysl, kde asi ten zakopaný poklad je. Tak se pozorně dívejte, já jsem to štěstí neměl.

Až pojedete přes obec Oslavu na řece Oslavě, budete-li pozorní, zablédnete za řekou, ve vzdálené stráni mezi stromy zajímavou stavbu, takový malý zámeček. Sídli tam správce budišovského panství. V současné době objekt využívají k rekreaci manželé z Brna, Angličan s Češkou, kteří objekt citlivě restaurují. Byl u nich na návštěvě i Karel Gott, objektem a okolní krajinou byl unesen a zabýval se myšlenkou o koupi tohoto místa.

Co na úplný závěr

Nedělám tím psaním zbytečnou práci? Vždy mě to napadá, když vybírám na internetu ty nevhodnější údaje z toho množství informací. Snad ne. Když už nic jiného, tak ušetřím čas těm ostatním, kteří s napojením na internet ještě váhají anebo vůbec počítač tvrdohlavě odmítají. Skoro jim závidím.

Karel Smolík

Vydavatel: Informační centrum a Klub kultury Města Velké Bíteše, příspěvková organizace

Autor: Karel Smolík

Grafická úprava: Ondřej Šimeček

Tisk: EUROTISK NAVRÁTIL s. r. o., Uherský Brod

Náklad: 2 400 výtisků Vydáno: ŘÍJEN 2016

Foto: Archiv autora

Kostelní hradby – „hrad“ sídlících obyvatel v minulosti

Informační centrum
a Klub kultury
Velká Bíteš

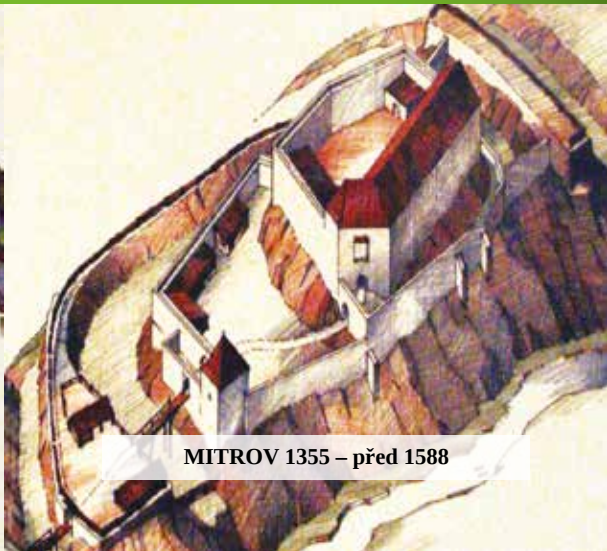
Velká Bíteš:
jedinečná a pohostinná

BÍTEŠSKO.com
kulturně společensko informační portál

VÍCKOV před 1340 – kolem 1420

MITROV 1355 – před 1588